

**MANUEL GIRALT i CLAUSELLS JORDI
ROGENT i ALBIOL**

arquitectes

Col·laboradors:

Emili Amat i Perez (advocat)

Josep Figuerola i Albornà, arquitecte

Mateu Tersol i Andols (E.C.C. i P.)

AJUNTAMENT DE SANT VICENÇ DE TORELLÓ

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DE BORGONYÀ

Document per a la 2a Aprovació Inicial

MEMÒRIA D'INFORMACIÓ

Sant Vicenç de Torelló, novembre de 2024

PLA ESPECIAL DE BORGONYÀ

Document per a l'Aprovació Inicial

MEMÒRIA D'INFORMACIÓ

- INDEX:**
1. Introducció
  2. Antecedents històrics
  3. Situació física actual
  4. Situació urbanística
  5. Edificis, construccions i espais enjardinats
  6. Treballs realitzats
  7. Participació ciutadana
  8. La documentació de l'Avanç de Pla
  9. Documentació de la 2ª Aprovació Inic 10.
  10. Objectius de l'ordenació a proposar

MANUEL GIRALT i CLAUSELLS

JORDI ROSENT i ALBIOL

arquitectes

Col·laboradors:

Emili Amat i Perez (advocat)

Josep Figuerola Albornà, arquitecte

Mateu Tersol i Andols (E.C.C. i P.)

PLA ESPECIAL DE BORGONYÀ

Document per a la segona Aprovació Inicial

MEMÒRIA D'INFORMACIÓ

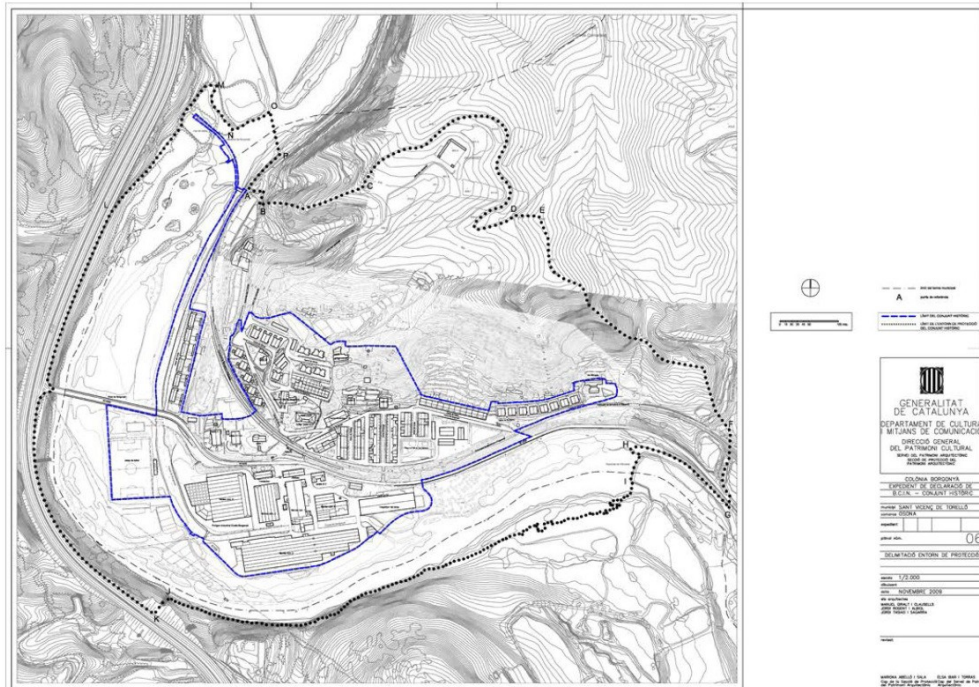
1. INTRODUCCIÓ

El dia 30 d'abril de 2013, culminant el procés iniciat per Resolució CLT/2872/2011 de 10 de novembre (DOGC núm. 6025 de 15 de desembre de 2011, d'incoació del corresponent expedient de declaració), el Govern de Catalunya va acordar declarar **Bé Cultural d'Interès Nacional (conjunt històric)** la Colònia Borgonyà, al municipi de Sant Vicenç de Torelló. En la mateixa Declaració, el Govern delimitava el corresponent Entorn de Protecció d'acord amb el que estableix l'article 11 de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català. Tot això queda recollit en la documentació publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 6368 de 3 de maig de 2013 i posteriorment al BOE núm. 132 de 3-6-13 (secció III, pàgs. 41916 a 19).

A partir d'aquesta declaració del Govern, i d'acord amb el que disposa l'article 33 de la Llei 9/93 (planejament urbanístic) ***"l'Ajuntament corresponent ha d'elaborar un instrument urbanístic de protecció o adequar-ne el vigent. L'aprovació d'aquests instruments de planejament requereix l'informe del Departament de Cultura"***.

Això és el que es pretén amb la redacció, tramitació i aprovació, si s'escau, d'aquest Pla Especial de Borgonyà, que ha estat encarregat als sotasignats per l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló segons contracte signat el dia 17 de febrer de 2014, amb un abast que coincideix amb l'àmbit delimitat per l'Entorn de Protecció abans indicat i recollit al **plànol núm.2: Àmbit del Pla Especial** dels que s'acompanyen (amb la delimitació de l'ENTORN, que inclou el conjunt). S'ha de fer esment a que una petita part de l'àmbit està ubicada en terme municipal del municipi d'Orís, a l'altre costat del riu Ter.

Els peus de foto corresponen al llibre *"Borgonyà, una colònia escocesa del Ter"* (Borgonyà) i als fons de l'*Arxiu Nacional de Catalunya, Fons Fabra i Coats* (ANC) i de l'*Arxiu Giralt-Rogent* (G-R)

Com Annex (Annex I.1, en CD) a aquesta Memòria s'inclou la documentació de l'Expedient de declaració de la Colònia Borgonya, a Sant Vicenç de Torelló, com a Bé Cultural d'Interès Nacional (conjunt històric).

2. ANTECEDENTS HISTÒRICS

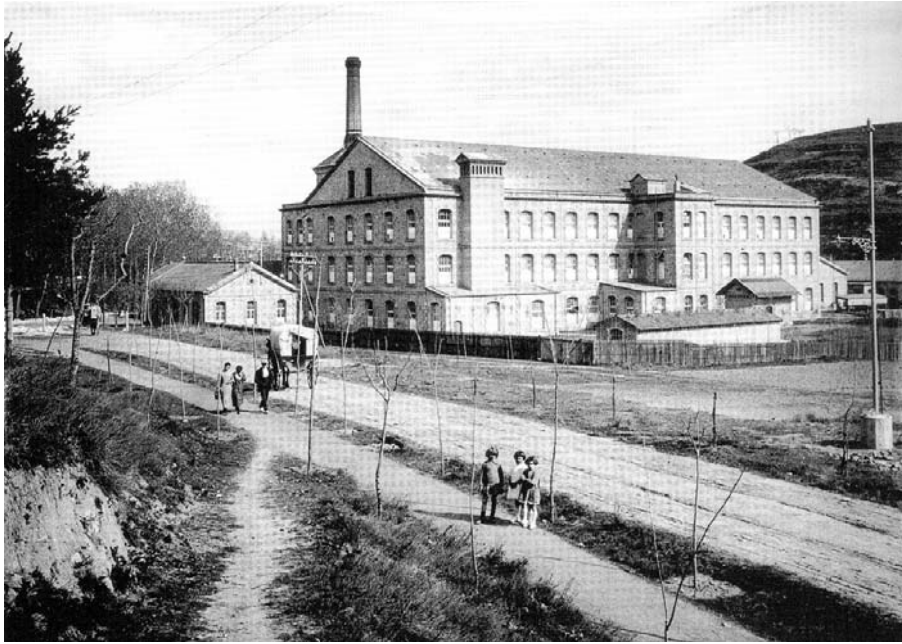
A la **Memòria Històrica** que forma part de l'Expedient que va servir per a la Declaració de la Colònia Borgonyà com a BCIN (conjunt) i que ha servit per redactar aquest Pla Especial, s'expliquen els **antecedents**, des del 13 d'octubre de 1863 (quan es concedí l'exploració d'un salt d'aigua a Josep Callís i Puigrubí, propietari dels masos Riereta i Can Tomàs, a la zona de Borgonyà, aquest últim mas encara existent i inclòs en l'Entorn de Protecció de la Colònia) fins l'hivern del 1892-93 quan es van començar a preparar els terrenys per bastir la Colònia, la **construcció de la Colònia** per iniciativa de l'empresa "**Nuevas Hilaturas del Ter**" propietat de la multinacional **J&P Coats** i la **seva consolidació, ampliació i evolució** fins al desballestament pel que fa al concepte Colònia a mitjans dels anys setanta del segle XX, el tancament definitiu de la indústria tèxtil l'any 2000 i la nova situació fins l'any 2009.

Des del primer moment el conjunt s'estructura segons el model de Colònia que s'havia anat consolidant a Catalunya (especialment al llarg dels rius Llobregat i Ter) a la segona meitat del segle XIX: **el nucli industrial** (a tocar del riu Ter i a ambdós costats del canal que fa moure la turbina) i del que destaquen els volums de la **Fàbrica núm. 1 i de la xemeneia** i **el nucli residencial** (en aquest cas quasi absolutament tancat entre el vessant de la muntanya i el talús de la via del tren de l'actual línia Barcelona-Puigcerdà, només les cases "dels enginyers" i les del carrer Canal són fora d'aquest perímetre). Dos túnels estrets (el "paso de enmedio" i el "paso oblicuo") han assegurat històricament la connexió entre els dos nuclis i amb la carretera BV-5626 com a úniques entrades rodades (amb limitacions) a aquest nucli residencial on, fins a finals dels anys seixanta del segle passat encara existia la Masia de Can Salvans, finca matriu inicial d'aquestes propietats.

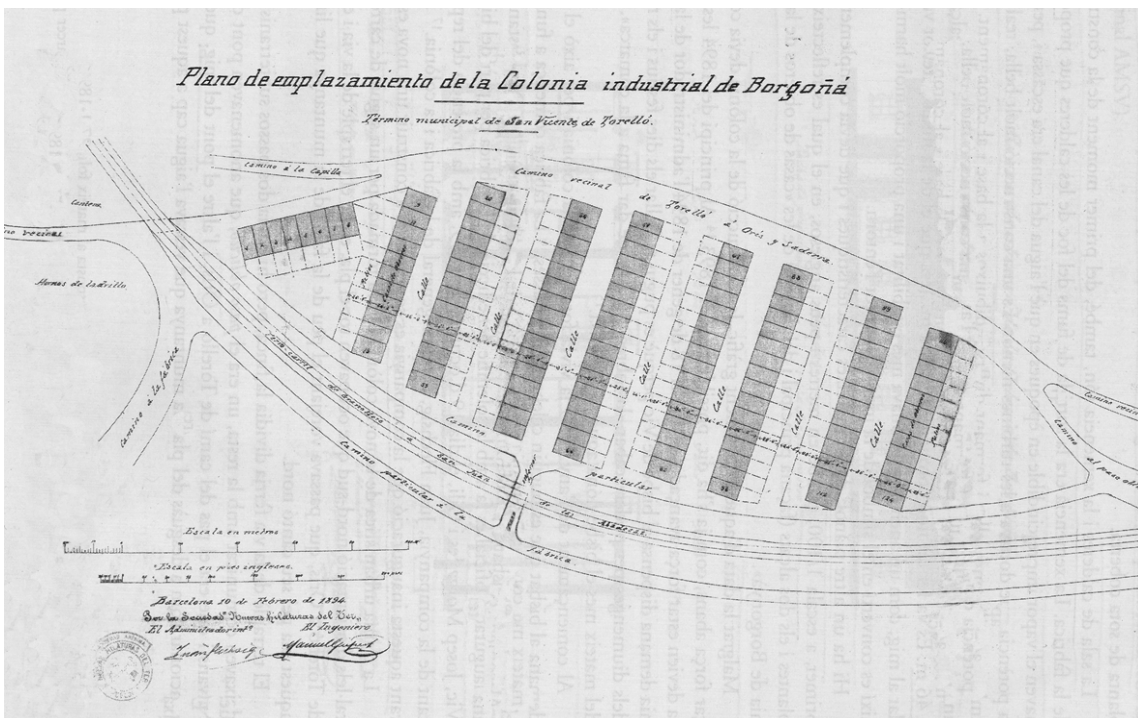

Estat original de la fàbrica número 1, amb la segona nau al fons (fàbrica número) 2 i l'edifici d'oficines a l'esquerra.
En primer terme, camí de la fàbrica i camp de futbol a la zona del pla dels horts (Borgonyà)

Nova imatge de la fàbrica número 1, amb la coberta inclinada i la xemeneia realçada (Borgonyà)

Primera proposta per al grup d'habitatges de la colònia (10 de febrer de 1894) (Borgonyà)

3. SITUACIÓ FÍSICA ACTUAL

Poc ha canviat el panorama respecte a la situació existent en el moment de redactar i tramitar l'expedient per a la Declaració del conjunt com a BCIN l'any 2009.

Així al **Nucli Industrial**, delimitat per la carretera BV-5626 i el mur i camí rodat que enllaça amb aquesta, trobem els edificis industrials històrics i l'ampliació de la "fàbrica núm. 5" que l'empresa Maydisa va fer l'any 2007, pràcticament igual que quan es van fer els estudis indicats i recollits a l'Annex I.1. La propietat continua dividida (tal i com s'indica al plànol I. 06 dels que s'adjunte, que ens senyala l'estructura de la propietat) entre l'Ajuntament i les empreses Maydisa, Technotraf i Canal Borgonyà.

L'Ajuntament, en funció del Conveni Urbanístic signat amb el "Grup Roviretes, S.L." el 15 de març de 2004, és propietari dels edificis coneguts per la "Casa del Metge" ó "Xalets 6 i 7" segons la denominació històrica dels documents de la Colònia, el denominat del c. Ter (antiga denominació de la carretera) i el conegut com "Fàbrica núm. 4", que inclou la xemeneia i els espais de l'antic pou d'aigua, de les calderes i magatzems.

L'empresa Canal Borgonyà és propietària de la Presa (part en el terme municipal d'Orís), de la Casa de Comportes (les dues situades en sòl No Urbanitzable i fora del nucli industrial), del Canal (part en sòl No Urbanitzable i en Sòl Urbà la part que travessa el nucli industrial) i de l'edifici, conegut com "l'església", que inclou el salt d'aigua, turbines i alternador (adossat a la "Fàbrica núm. 1").

L'empresa Quadpacck Wood (antigament Technotraf Packagin, S.L.) és propietària dels edificis i espais situats a la dreta del canal (el conegut com a Fàbrica núm. 2 i el "dels Residuos") mentre que **l'empresa Maydisa** ho és de la resta d'edificis i espais: els coneguts com a les "Fàbriques núm. 1, 3 i 5", el dels antics menjadors (que actualment acull una escola de dansa), el de les antigues oficines (al peu de carretera), el dels antics lavabos i el modern magatzem de bales de cotó (on actualment hi ha l'empresa **AgroNet**). Hem d'indicar que, segons la documentació facilitada, existeix un "dret de pas" a favor de l'empresa Canal Borgonyà pel vial propietat de Technotraf per tal que aquesta pugui accedir al manteniment i reparació del canal i que sota d'una part del vial esmentat hi passa un canal de desguàs com a "by-pass" per si s'ha de treballar en el salt d'aigua i/o les turbines.

L'edifici conegut com a casa del metge ha estat rehabilitat i actualment acull el centre de recepció de visitants i d'informació de la Colònia.

Tots els edificis (excepte el denominat del c. Ter) estan en ús, els espais lliures i vials propietat de Maydisa estan urbanitzats, mentre que a la resta hi manca el paviment i l'enllumenat adequats, pendents de les obres d'urbanització.

Al **Nucli Residencial**, després de la venda feta per l'empresa a particulars (la majoria antics empleats) la gran majoria dels edificis són de propietat particular (fins i tot els de l'antiga escola ara destinada a habitatges). Només els edificis de l'anomenada "Casa Cuna" (ara Casal d'Avis), el Teatre, el consultori mèdic i l'oficina de Correus (avui tancada) **són propietat de l'Ajuntament** mentre que l'Església i les antigues Rectoria i Escola de Nens **són propietat del Bisbat de Vic**.

Per les seves característiques formals hem de fer esment de les construccions destinades a "garatges", de diferents tipologies i materials, també de propietat privada. El nucli d'habitatges va perdent, poc a poc, alguns dels serveis que li donaven una pràctica autonomia com a nucli

habitat. Si bé es manté obert el baixador d'ADIF (amb total d'una quinzena de serveis totals, diaris, en ambdues direccions) amb el temps han tancat la Farmàcia, l'oficina de Caixa Catalunya i també l'oficina de Correus, el Consultori Mèdic i la botiga de l'Economat. Queda només una perruqueria, i a la placeta del darrera del carrer Borgonyà, s'ha obert una agrobotiga "la botigueta". També ha reobert el restaurant del casino.

Amb un elevat nivell d'urbanització, hem de ressaltar el nombre i qualitat dels espais verds i enjardinats i dels recorreguts destinats a vianants que són part dels elements diferenciadors de la Colònia. Diferents rases, amb els seus desguassos en bona part a cel obert, recullen l'aigua de pluja que baixa dels pendents de la muntanya impeding, si estan nets, la inundació del Nucli Residencial.

Nucli, com ja s'ha dit, majoritàriament encaixonat entre la falda de la muntanya i el talús de la via del tren i només connectat a l'actual carretera B-5626 pels dos passos històrics, i estrets, que limiten l'accessibilitat. Des de fa uns anys un pas sota la via del tren a l'indret on hi havia hagut l'àrea de l'estació del tren (guardaagulles, casa dels ferroviaris i, més antigament, l'àrea i molls de càrrega i descàrrega de mercaderies), assegura una connexió per a vianants.

Als plànols d'informació que ens expliquen la situació actual (elaborats sobre una base molt treballada i actualitzada respecte als que van servir per elaborar els de l'Expedient de Declaració) es descriu l'estat actual del conjunt de la Colònia

A la resta de l'àmbit que abasta aquest Pla Especial hi trobem:

la Zona Esportiva (qualificada d'Equipaments) i formada per una pista poliesportiva, un camp de futbol amb els corresponents vestidors i una guingueta (xiringuito), situada entre els edificis del nucli industrial i el riu, i que darrerament ha estat adquirida per l'Ajuntament.

el cementiri (qualificat d'Equipaments), de propietat municipal enmig de terreny No Urbanitzable i al final d'un camí paisatgísticament interessant.

L'edifici de **Can Tomàs**, una de les masies existents amb anterioritat a la Colònia, actualment destinada a Residència-Casa de Pagès, és de propietat privada, igual que la resta dels terrenys qualificats de No Urbanitzable situats a Nord de la carretera BV-5626 i fins el riu. Només una superfície relativament petita, dins del sòl no urbanitzable "las tierras del curato" (són propietat de la parròquia, i per tant del Bisbat de Vic) queden incloses dins d'aquest conjunt.

Com ja s'ha comentat també hi trobem **La Resclosa** (en part en terme municipal d'Orís), **la casa de Comportes** i **el Canal**, propietat de l'empresa Canal Borgonyà S.L. i qualificats de Serveis Tècnics.

Finalment una estreta franja de terrenys, en terme municipal d'Orís, entre el riu i el límit del Pla Especial, qualificats de No Urbanitzables a les Normes Subsidiàries, i en zona inundable, d'aquest municipi.

4. LA SITUACIÓ URBANÍSTICA

El municipi de Sant Vicenç de Torelló està regulat pel Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM) aprovat definitivament el 15 de març del 2021.

A l'inici de l'elaboració d'aquest Pla Especial Urbanístic la situació era diferent ja que el planejament vigent eren les Normes subsidiàries de Planejament (tipus a i b) aprovades definitivament el 5 de desembre de 1983 i publicades al DOGC de data 23 de desembre de 1983. Tanmateix, també en aquell moment, s'estava tramitant el POUM abans indicat. Troben indicat recordar aquesta evolució per conèixer millor les circumstàncies que han portat a la situació urbanística actual de la Colònia.

En aquell primer document el territori de la Colònia queda regulat per l'article 59 de les antigues normes subsidiàries (Zona Bc) però qualsevol actuació queda sotmesa a la redacció, i aprovació, d'un Estudi de Detall per a la zona de Protecció de construccions i conjunts arquitectònics (Zona R.6), corresponent al Sector Residencial, o del Sector industrial (que queda qualificada amb la Clau L2 que permetia una sola indústria en tota la zona).

El 15 de març de 2004, motivat per "la preocupació de l'Ajuntament per establir mecanismes de protecció dels valors històrics i patrimonials del Recinte Industrial de la Colònia Borgonyà" i per la necessitat de poder dividir el Recinte per tal de poder instal·lar-hi altres indústries (l'any 2000 el Grup Roviretes S.L. havia adquirit els edificis industrials a la Compañia Anónima de Fabra y Coats) es va signar un conveni entre l'Ajuntament i el Grup Roviretes S.L. pel qual es tramitaria una modificació de planejament. L'objectiu era poder instal·lar diferents indústries, assegurar la urbanització del sector i que l'Ajuntament passés a ser propietari de diferents edificis per destinar-los a equipaments.

Així el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 4603 de 29 de març de 2006 publica la Modificació Puntual de les NN. SS. de Sant Vicenç de Torelló a la zona L2 (Indústria aïllada) apartat 2.2. *"sobre mesures reguladores pel que fa referència a la densitat d'indústries per parcel·la"*. Poc després, el DOGC núm. 4619 de 24 d'abril de 2006 publicà l'aprovació del *Pla de Millora Urbana PMU-1 del Sector Industrial* que estableix un conjunt de paràmetres de protecció, d'edificació i d'ús. Finalment la reparcel·lació que tot això comportava es va aprovar al març del 2007.

Això va possibilitar que l'empresa Maydisa pogués instal·lar-se al recinte i construís un edifici de nova planta (a l'extrem més proper a l'entrada del canal dins el recinte), que l'empresa Canal Borgonyà passés a ser propietària del salt d'aigua i dels elements productors d'electricitat i que l'Ajuntament passés a ser propietari de l'edifici, situat a l'entrada del recinte industrial, conegut com la Casa del Metge (antics Xalets núm. 6 i 7), els dos habitatges del que es coneix com a carrer Ter, l'edifici de les calderes i del pou d'aigua (que inclou la xemeneia que posteriorment es va restaurar) dins del recinte industrial i de la denominada Casa-Cuna al carrer Girona, del Casino Teatre, del Consultori mèdic i de l'antiga oficina de correus dins del recinte residencial, tal i com s'ha descrit a l'apartat anterior.

Tanmateix s'ha de fer constar que està pendent la urbanització de la zona Industrial.

Com hem dit la modificació de les Normes Subsidiàries, recollint la voluntat municipal, comportava unes mesures de protecció que consistien en un Catàleg que recull edificis que es protegien d'acord amb els tres nivells de protecció definits per la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català i afegia un altre nivell, que es bateja com a D, que recull edificis que poden ser substituïts, i per tant enderrocats, sense però variar-ne l'emplaçament, el volum i el sostre construït. Així es

catalogaven 13 elements dels quals 7 són de nivell B, i tenen nivell de Béns Culturals d'Interès Local, 6 de nivell C, com a Béns inclosos en el Patrimoni Cultural Català i 6 en nivell D com a Béns de Protecció Urbanística.

Aquells criteris i nivells de protecció es van recollir a l'expedient de Declaració de BCIN (conjunt històric) de la Colònia Borgonyà endegat per la aleshores Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, incorporant-hi nous edificis i elements ubicats tant al Nucli Industrial com al Nucli Residencial (no tractat pel PMU analitzat) i a la resta de l'àmbit cobert per aquella declaració.

En aquests moments, doncs, el llistat d'elements protegits en diferents nivells, i que hauran de ser tractats per aquest Pla Especial (a part del Conjunt que ha estat declarat de **nivell A** dels que es definia al PMU esmentat, tot i no proposar-ne cap amb aquest nivell de protecció), és el següent:

Nivell B: Béns culturals d'interès local B.C.I.L.

Fàbrica núm. 1
Fàbrica núm. 3
Fàbrica núm. 4
Xemeneia
Resclosa i Turbines (salt d'aigua)
Serveis públics (lavabos)
Fàbrica núm. 2
Oficines
Església (inclou la cripta i les escales)
Habitatges del capellà i l'ermità
Vestidors del camp de futbol
Escola de nenes (Hospital-Convent)
Casino
Casa Cuna
Conjunt del carrer Escòcia
Conjunt del carrer Paisley
Conjunt del Carret Coats
Conjunt del carrer Borgonyà
Conjunt del carrer Canal
Conjunt del carrer Catalunya
Conjunt del carrer Fabra
Edifici (2 habitatges) denominat "del carrer Ter"
Xalets 11 i 12
Xalets 2 i 3
Xalets 6 i 7
Xalet 8
Xalet 9 (o de l'Administrador)

Nivell C: Béns inclosos en el Patrimoni Cultural Català B.I.P.C.C.

Fàbrica núm. 4 i ampliació Fàbrica núm. 5
Nou magatzem de bales Menjadors
Conjunt de la Presa actual-casa de comportes- canal i desguassos Pont Nou
ET antiga Cementiri Escoleres noves

Conjunt del carrer Barcelona
Conjunt del carrer Girona (primera i segona fase) Conjunt del carrer Girona (darrera fase)
Xalet 10
Xalet 1
Escales i jardineria al costat de l'església Murs dels carrers Fabra i Barcelona
Mur i estenedor del carrer Catalunya
Espai del conjunt del Canal-camí i carrer Canal Horts
Camí del Cementiri
"Paso oblicuo" ó de Can Salvans Pas del mig
Espai públic dels carrers Paisley, Escòcia i Coats
Pas darrera cases del carrer Girona (al costat del tall del tren)

Nivell D: Béns a documentar B.I.D.

Antiga Cooperativa i Edifici del Teatre Can Tomàs (reformada)
Restes de la Presa Vella

Nivell E:

Elements antiincendis (diferents indrets: als carrers Fabra, Catalunya, Escòcia...) Senyalització general (boques incendi, no fumar, ...)

Finalment hem de fer referència al **Pla Director de les Colònies del Ter i del Freser**, aprovat definitivament el 22 de setembre de 2010 i publicat al DOGC núm. 5724 de 29-9-10. Aquest Pla Director ubica la Colònia Borgonyà en la **Unitat Temàtica 04: el pas de la vall a la plana. Les colònies tèxtils paradigmàtiques** (veure la pàg. 55 de la Memòria d'aquell Pla Director). Les seves disposicions, tanmateix, no són contradictòries amb les d'aquest Pla Especial.

Indicar també que a la documentació del nou POUM, aprovada provisionalment, es prenen determinacions respecte a l'àmbit de la Colònia Borgonyà (zona 11, teixit urbà a protegir on "fins l'aprovació del Pla Especial del Conjunt, s'aplicaran només conceptes "de protecció integral" amb especial problemàtica pel que respecta als usos") i es plantejava un P.A.U. (el nº 1, destinat a acollir "edificis auxiliars i espais lliures" que, recollint la problemàtica de garatges a la zona, proposava construir-ne uns de nous i eliminar part dels existents). Aquesta previsió fou posteriorment anul·lada pels Serveis Territorials d'Urbanisme de la Catalunya Central a partir d'una consulta feta per l'Ajuntament. Pel que fa a temes de Catàleg de Patrimoni (hem de fer notar que a l'enumerar els edificis i conjunts de Categoria A, els Bens Culturals d'Interès Nacional, s'oblida de la Colònia) recull els criteris ja anunciats anteriorment.

Un dels objectius d'aquest Pla Especial és establir un nou Catàleg que, partint de la situació descrita, es coordini amb el de la resta del municipi.

5. ELS EDIFICIS, CONSTRUCCIONS I ESPAIS ENJARDINATS

A Borgonyà hi conviuen, bàsicament, edificis industrials i edificis d'habitatges. El conjunt s'organitza en raó d'aquestes dues funcions a les que s'hi sumen uns edificis destinats al que ara coneixem com equipaments i com auxiliars (els garatges).

Els edificis industrials

Al nucli industrial hi trobem exclusivament edificacions que a conseqüència de la seva funció, i més tractant-se d'una empresa britànica molt preocupada pel problema dels incendis, responen a la tipologia AÏLLADA. També, responent al seu ús, mostren importants transformacions sofertes al llarg del temps, conseqüència de l'evolució de les tecnologies i processos de fabricació.

Hi fem una primera aproximació, mantenint la numeració de fàbrica que surt als plànols de "Fabra y Coats" per facilitar-ne la localització i per donar una primera idea de l'ocupació del terreny al llarg de la història.

Així l'edifici més emblemàtic, el que dóna sentit a tot el Conjunt i també el més antic (d'aquí la denominació de **Fàbrica núm. 1**) és representatiu del què acabem de dir (recordem les imatges reproduïdes a l'apartat 2 d'aquesta memòria). És un edifici de planta rectangular, amb uns elements adossats que contenen les escales, inicialment de planta baixa i dos pisos i cobert amb terrat. Posteriorment va ser cobert a dues aigües per formar unes golfes (especialment molt interessants) i arribar a la imatge actual. A les façanes trobem nombroses finestres, com és habitual en aquests edificis. Les façanes són de gruixudes parets de pedra vista (de la zona, doncs en alguns plànols originals de la implantació es pot llegir l'anotació "cantera") amb cantoneres i emmarcats de les obertures de maó vist (elaborats a les immediacions ja que en els mateixos plànols que acabem d'esmentar apareixen les indicacions "bóbila" o "tejar") i amb teulada de teula plana, dos dels elements característics dels primers edificis de Borgonyà.

Al seu extrem sud hi trobem, adossat, l'edifici conegut com **l'església** per la seva disposició interior i la gran vidriera de la porta i finestrals de la façana principal (un exemple més de la solemnitat amb la que, en moltes instal·lacions industrials de l'època, s'acostumava a tractar l'espai que acollia els elements de creació de l'energia) però també perquè sembla que durant els primers anys de la Colònia s'hi celebraven actes religiosos de ritus protestant. Les fotografies de les que es disposen, i la mateixa observació directa de l'element, ens mostren els diferents augments i modificacions de la seva volumetria al llarg del temps.

A l'altre costat del canal hi trobem l'anomenada **Fàbrica núm. 2** formada inicialment per dos grups de tres naus adossades (amb un petit element d'unió) d'una sola planta i cobertes a dues aigües que posteriorment van unir-se i al que posteriorment van adossar una nau coberta a dues aigües pel costat sud i una nau coberta a un sol vesant pel seu costat nord fins constituir el gran volum compacte que presenta a l'actualitat. La seva estructura, de formigó, és força interessant. L'edifici es complementa amb un altre de més petit i modern col·locat prop d'ell i destinat a magatzem de "rebuig".

El tercer gran edifici aixecat, la **Fàbrica núm. 3**, es col·locà a ponent de la fàbrica núm. 1 i paral·lela a aquesta. Inicialment eren dues naus adossades, de planta baixa i cobertes a dues aigües, a les que posteriorment se'n hi va afegir una altra (aquesta amb una teulada a 4 aigües per un aixamfranat sobre les façanes principals).

La fàbrica núm. 4, i aquí es trenca la seqüència cronològica, és en realitat l'agrupació de diferents edificis i espais que amb el temps s'han anat adossant els uns als altres. En efecte hi trobem els volums que allotgen les calderes (a l'interior es conserven les darreres que van funcionar, una bona mostra d'aquest tipus de maquinaria i del pas de l'ús del carbó al fuel com a combustible) i els passos fins a la base de la veïna xemeneia (exempta, sobrealçada i símbol del conjunt), el volum que protegeix l'antic pou d'aigua, antics espais de vestidors ara sense ús, magatzems, etc. . A destacar que dins el conjunt hi trobem l'antic pou que alimentava la fàbrica i a remarcar l'estructura de formigó que forma els dents de serra de la darrera ampliació. És propietat de l'Ajuntament i necessita d'una intervenció important. La Diputació de Barcelona ha elaborat un estudi global d'aquest edifici i una proposta de possibles usos i intervencions redactat per un equip d'arquitectes externs que va ser entregat a l'Ajuntament. Es tracta de naus de diferents mides i alçades cobertes majoritàriament a dues aigües, excepte l'ampliació esmentada que forma el cos més allunyat del canal, amb diferents materials, i èpoques, entre els que destaquen el maó vist, l'estucat blanc i la teula àrab en aquest cas

L'altre gran edifici que podem definir com a productiu, construït a la dècada dels seixanta del s. XX, és la denominada **Fàbrica núm. 5** a l'extrem més occidental del conjunt. Es tracta d'un grup de 12 naus rectangulars i cobertes en dent de serra a les que posteriorment s'hi va adossar una nau, també rectangular i acabada a quatre aigües, al llarg de les seves façanes de llevant. Encara posteriorment, l'any 2007 i a la banda de ponent, s'hi van afegir dos cossos que ocupen el terreny que quedava fins al canal, després d'enderrocar l'edifici format pels antics xalets 4 i 5. Els materials i sistemes constructius emprats són "actuals" donant una nova imatge del conjunt (especialment des de la carretera C-17 en direcció Ripoll).

Facilitada per l'empresa Maydisa

Com a darrer gran edifici hem d'esmentar el **Magatzem de bales de cotó**, construït als anys seixanta del s. XX a l'extrem de llevant del conjunt, prop de la carretera i paral·lela a aquesta. En aquest cas es tracta d'una sola nau però de grans dimensions (95,- m. x 26,- m.), d'una sola

planta i coberta a dues aigües amb teula àrab (a la foto anterior es veu, al costat de la xemeneia en restauració).

A més a més d'aquests edificis "productius" hi trobem dues naus, paral·leles a la carretera i properes a l'entrada del conjunt, destinades a serveis complementaris: les oficines i el menjador dels treballadors. Es tracta de dues naus rectangulars de menors dimensions i una sola planta.

La primera, construïda en dues fases a partir de primers del s. XX i ampliada als anys vint, amb els materials que caracteritzen la Colònia (pedra vista i teula plana) va acollir sempre les oficines pròpies de la fàbrica (recordem que les centrals de l'empresa estaven a l'Eixample i a Sant Andreu del Palomar, a Barcelona). Actualment és un magatzem i espais d'exposició de l'empresa Maydisa.

La segona va ser construïda als anys seixanta del s. XX per acollir el menjador dels treballadors. Més tard, i durant uns anys va acollir el restaurant privat *El Racó d'Escòcia* i actualment està en desús. La coberta, de teula àrab, és a quatre aigües.

Finalment, per acabar la descripció dels edificis del nucli industrial, hem de parlar dels dos edificis, antigament destinats a habitatge i actualment sense ús, situats a tocar de la carretera B-5626. Son els únics que queden dels "xalets" que hi ha hagut directament imbricats amb el nucli industrial (veure esquemes de creixement a la Memòria Històrica inclosa com Annex I.1) i en diferent estat de conservació (dolent un i fatal l'altre). En el cas dels **Xalets 6 i 7**, es tracta d'una edificació en U formada per dos edificis amb planta en L adossats, un destinat a la casa del metge i l'altre a consultori. Construïts amb els materials propis de les primeres edificacions del conjunt va acollir la casa del Metge i el Consultori i ara és el límit oriental de l'espai d'entrada al nucli fabril. Actualment s'està tramitant la seva rehabilitació parcial a partir d'un projecte finançat per la Diputació de Barcelona.

L'edifici conegut com a **Cases del carrer del Ter**, continuem denominant-les així per seguir la forma històrica, és de planta rectangular i que queda enganxat a la carretera, havia contingut dos habitatges i actualment es troba, com s'ha dit, en molt mal estat (gran forat a la coberta i obertures tapiades).

Aquests darrers dos edificis també han estat inclosos en l'estudi subvencionat per la Diputació del que s'ha parlat al tractar la Fàbrica núm. 4 i sembla que són irrecuperables.

(Si repassem el llistat dels Xalets, tant del nucli industrial com del residencial, trobarem a faltar l'edifici que formaven els dels números 4 i 5: edificació similar a la dels xalets 6 i 7, estava situat a la zona de ponent del nucli industrial on ara hi ha les noves edificacions de l'empresa Maydisa i que fou enderrocat ja entrat el segle XXI, com ja s'ha indicat).

Els edificis d'habitatge

Des de quasi els seus inicis trobem diferents tipologies d'habitatge, fet que es manté en els més de 120 anys de vida del conjunt. El nivell dels seus usuaris dins l'organització de l'empresa (obers, encarregats, enginyers, administrador, ...), la topografia i la lògica evolució en el temps, són les causes més directes d'aquesta diversitat. Recordem que, a diferència d'altres Colònies, al ser propietat d'una empresa estrangera i amb la seu a Barcelona, a Borgonyà no hi trobem la "Casa de l'Amo".

Segons s'indica a la Memòria Històrica (Annex I.1) tantes vegades esmentada, podem dir que els primers cinquanta anys de vida de Borgonyà hem de parlar d' **HABITATGES UNIFAMILIARS** en dues tipologies: **en filera i aïllats**

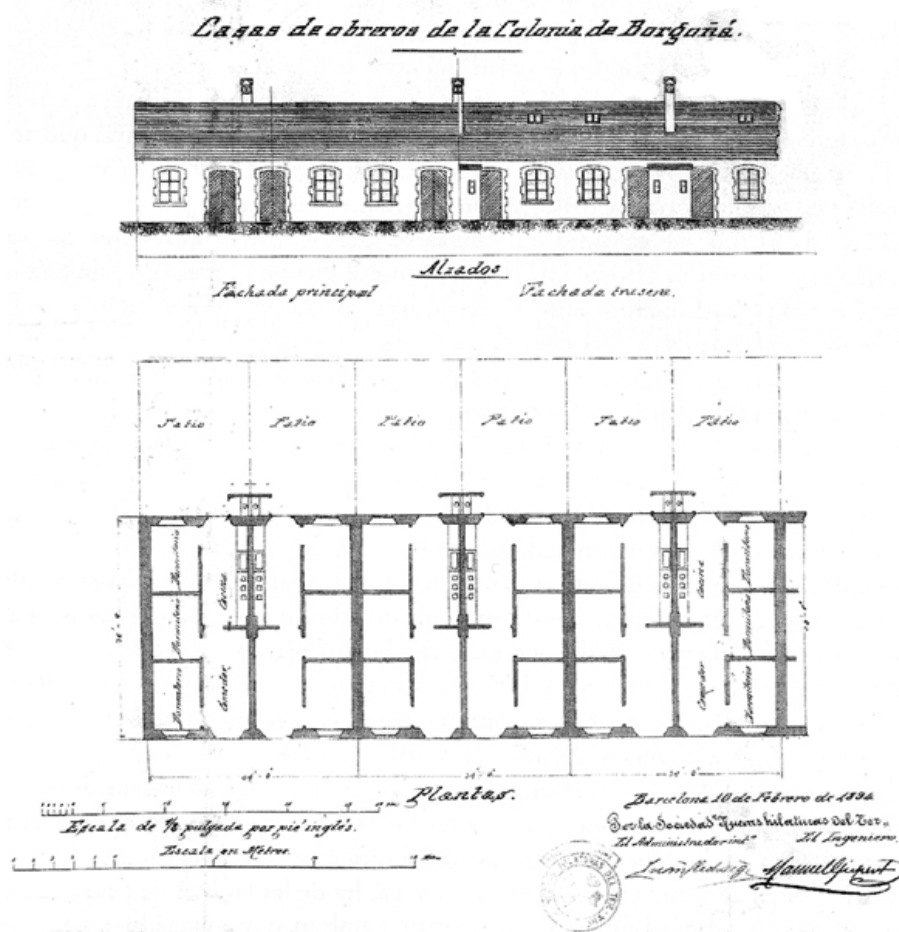
En el primer grup (veure plànols d'informació números I-08, lletres de la a a la n) trobem diferents variants que podem ordenar així:

ADOSSATS, FORMANT FILERA I ENFRONTATS FORMANT ELS DOS COSTATS D'UN CARRER: als carrers Paisley, Escòcia i Coats amb la variant del c. Borgonyà.

ADOSSATS, FORMANT FILERA, A UN SOL COSTAT D'UN CARRER: als carrers Fabra i Catalunya, degut al pendent del terreny

APARELLADES, FORMANT FILERA A UN SOL COSTAT D'UN CARRER: al c. Canal (conegut històricament com a Canal Terrace, nom de clara influència britànica)

Els edificis que formen el primer grup corresponen als de la primera etapa de la Colònia i corresponen, amb algunes modificacions, a la proposta presentada a l'Ajuntament el dia 10 de febrer de 1894 per la societat "Nuevas Filaturas del Ter" segons projecte signat per l'enginyer Manuel Gispert. Es tracta d'unes parcel·lacions rectangulars amb unes amplades teòriques de 5,20 m. (als aixecaments realitzats amb motiu d'aquest treball s'han trobat múltiples diferències) i una llargada de 18,80 m. (11,20 m. edificats i 7,60 m. de pati). A l'interior hi trobem un menjador (per on s'accedeix a l'habitatge), alineat amb una cuina (des de la que s'accedeix al pati) i tres dormitoris (alineats, amb un que ventila per la façana principal, un per la façana al pati i un sense ventilació directa). Al pati, i enganxat a la façana posterior, s'hi preveia una comuna.

Proposta per als primers habitatges dels obrers (10 de febrer de 1894) (Borgonya)

S'ha de dir que el carrer previst més a llevant del conjunt (dreta de la imatge de la pàgina 6) i que havia de portar el nom de Fergusheye (localitat d'origen dels Coats), no es va arribar a construir mai.

Com es pot veure als plànols d'aixecament de les façanes dels carrers la unitat compositiva la formen 2 de les parcel·les esmentades i els conjunts es resolen amb diferents solucions de teulades en funció del pendent dels carrers. Així al c. Paisley, per anar-se ajustant al pendent del carrer, trobem 3 i 4 agrupacions (3, 4, i 4 edificis en el costat dels senars i 2, 3, 4 i 4 en el costat dels parells) de careners de teulades amb el mateix nivell. Als dos costats del c. Escòcia els careners són seguits i, lògicament, inclinats. Al c. Coats trobem dues agrupacions (de 4 i 4 habitatges) amb carener horitzontal a diferent nivell.

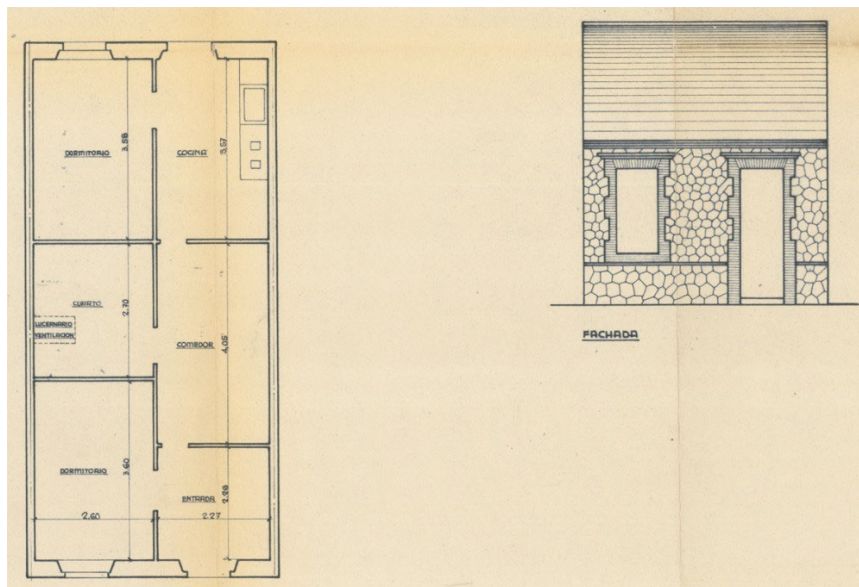
Inicialment les façanes eren de pedra vista amb elements de maó vist, majoritàriament de mides, en cantoneres i encerclats de portes i finestres (segons les solucions que es troben al sector industrial). La teulada, de teula plana. Inicialment un cel-ràs formava el sostre pla de cada habitatge i formava una cambra d'aire comú amb l'altre o altres habitatges segons l'agrupació per formar les cobertes. Això ha possibilitat que, amb el temps, alguns habitatges s'hagin engrandit formant una segona planta, parcial, il·luminades amb mansardes o, més modernament, finestres tipus "velux".

A la casa del carrer Escòcia núm. 19 (que s'ensenya al públic) trobem, encara, una de les distribucions originals.

Hem assimilat a aquest grup el carrer Borgonya. Si be té unes característiques diferents (només

té un costat) entenem que és la continuació del costat del números senars del c. Paisley tot i que amb unes amplades de parcel·la que varien en funció de l'ús de l'edifici.

Als anys vint del segle passat es produeix la primera ampliació del nombre d'habitatges adossats i així es construeixen els que corresponen al segon grup: els carrers Fabra i Catalunya, situats ja en terrenys que s'enfilen per la muntanya. L'any 2009, al buscar documentació per l'expedient de declaració de la Colònia com a BCIN (conjunt) es van localitzar planimetries provinents de l'arxiu de les antigues "Hilaturas de Fabra y Coats", ara dipositades a l'Arxiu Nacional de Catalunya a Sant Cugat que ens poden il·lustrar les descripcions dels diferents tipus d'habitatge.

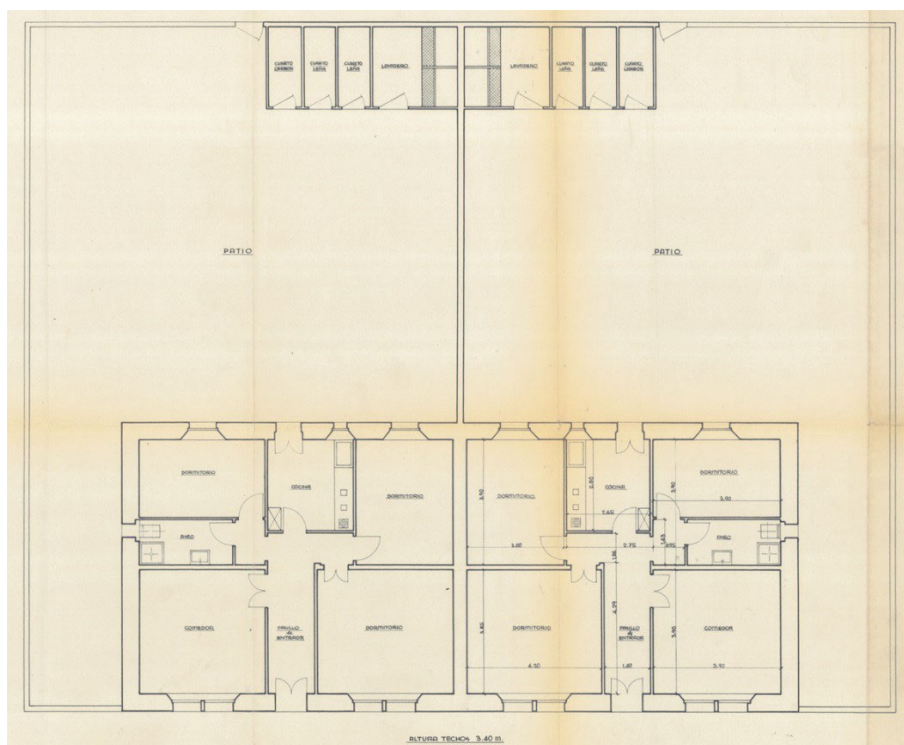
Planta tipus d'un dels habitatges del carrer Fabra (ANC)

Així al c. Fabra trobem una solució amb una distribució similar a les descrites anteriorment, però amb un espai d'entrada separat del menjador, sobre unes parcel·les base de 5,00 m. d'amplada mitjana per 11,00 m. de fondària, l'edificació, i una longitud de pati variable (recordem que donen a la muntanya) de 16,80 m. de mitjana. Pel que fa a acabats exteriors podem dir el mateix que pels edificis del grup anterior si bé, en aquest cas, la teulada és de teula àrab i la pedra vista s'ha mantingut. L'agrupació de parcel·les en relació a la teulada és de 2 en 2 seguint els dos pendents que fa el carrer.

Al carrer Catalunya la parcel·lació és més ampla, 6,00 m. de mitjana que permet una distribució basada en un passadís central, que dona a la porta d'entrada, amb un dormitori a cada banda donant a la façana principal i un dormitori, la sortida al pati i la cuina, ventilant per una finestra, a la façana posterior. Al centre trobem un dormitori (que ventila per una lluernà) i el menjador. Hem passat, doncs, a uns edificis amb tres obertures a les façanes. La fondària de l'edificació és de 11,00 m. i la de la parcel·la té una mitjana de 16 m. També aquí l'agrupació de teulades, resolta amb teula àrab, és de 2 en 2 seguint el pendent del carrer i s'ha mantingut la pedra vista.

Plantes tipus de dos dels habitatges del carrer Canal (ANC)

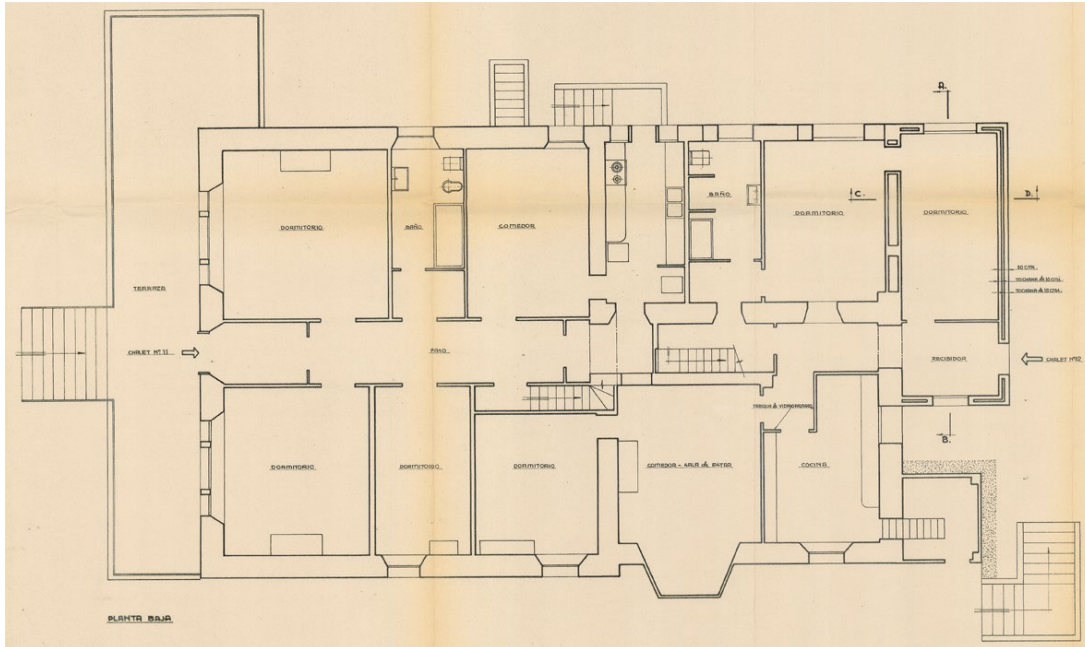
Com es veu es tracta de parcel·les de 13,5 m. d'amplada per 26,- m. de profunditat on es col·loquen uns habitatges de 10,5 m. d'amplada per 10 m. de profunditat alineats al carrer, amb una paret mitgera i separats del límit amb el veí. La distribució consisteix en un corredor central d'accés que porta a tres dormitoris (ventilant un per façana principal i dos a la posterior), un menjador (que ventila a la façana principal), un bany i una cuina (des de la que es surt al pati posterior). Adossats a la paret final del pati es troben uns petits quartets destinats a safareig i trasters. En façana es continua la imatge de pedra vista amb maó vist en cantoneres i encerclats i hem de remarcar les dimensions de les finestres (amb un mainell) i el sòcol (aquí d'origen) degut a que el paviment interior està més alt que l'exterior, apareixent sempre graons en les portes d'entrada. Aquí les teulades, amb un ràfec important com a la resta de la Colònia, són comuns als dos habitatges i han sofert poques modificacions. A nivell de conjunt la modificació més important, com s'ha dit, és l'aparició de garatges (algun construït entre la presa de dades l'any 2009 i l'actualitat) que han fet que ens trobem ara amb un carrer amb façana pràcticament contínua, només trencada per la petita reculada, cada dos habitatges, dels garatges. Aquí també s'han fet modificacions als interiors amb l'aparició d'una mansarda, diferents tipus de finestres i balconades en les façanes laterals (donant sobre la part de coberta plana dels garatges) i, molt visibles i també resoltes de maneres diferents, a les façanes posteriors (amb escales interiors i exteriors per accedir a la nova planta sota coberta).

En el segon grup hi trobem:

Els denominats **XALETS**: inicialment aïllats i unifamiliars (actualment alguns estan dividits en dos), o aparellats (ubicats al nucli industrial, alguns ja han desaparegut). A remarcar que el més modern (senyalat com a "Chalet N° 1" en la documentació de Coats y Fabra després de la divisió en dos de l'original xalet núm. 1, ara núms. 11 i 12), edificat als anys seixanta del segle passat, és l'únic que disposa de garatge (problema que com veurem és endèmic a la Colònia).

Els edificis dels actuals xalets núm. 2 i 3 i 11 i 12, col·locats entre la via del tren i la carretera

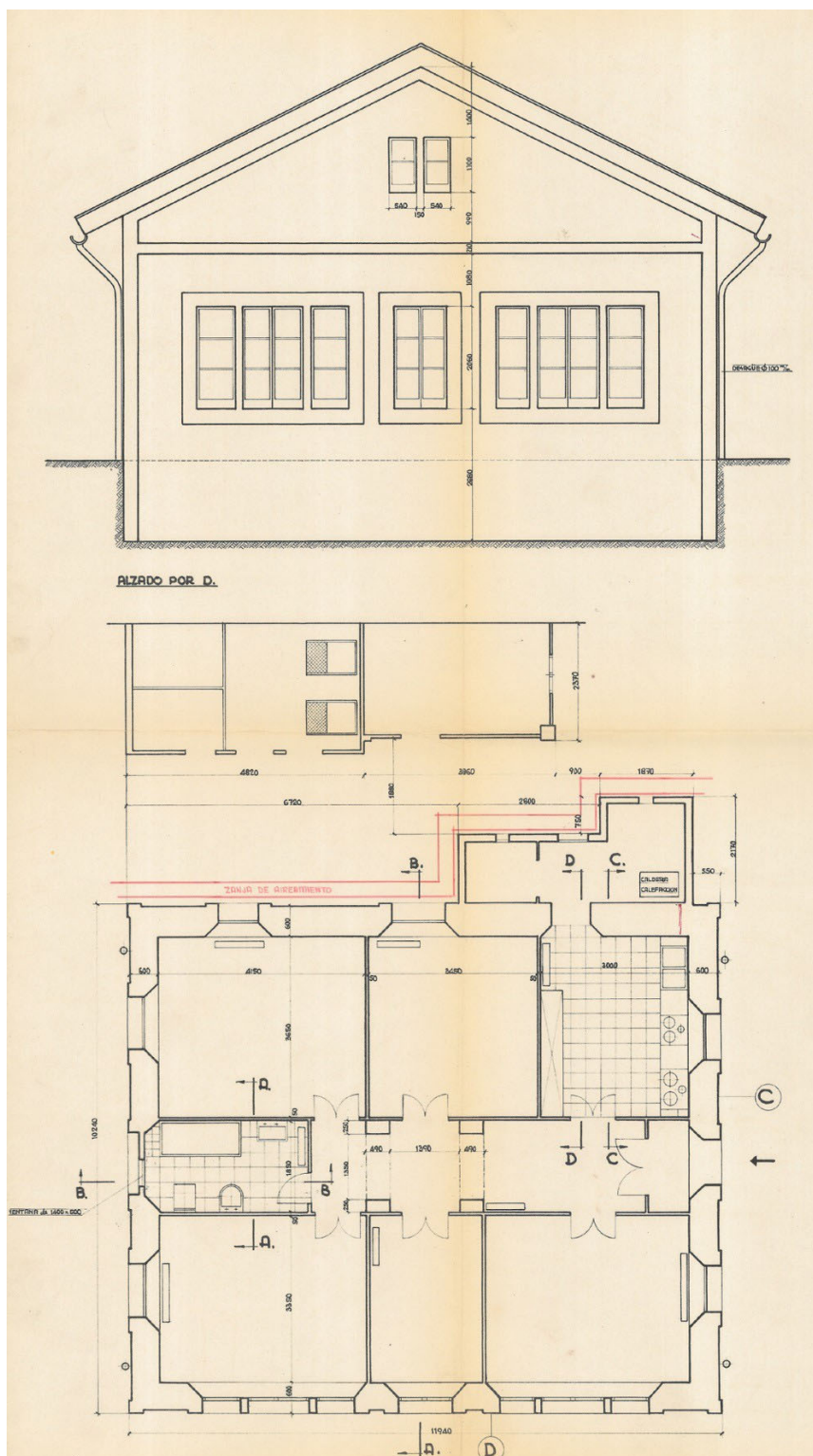
actual, separats dels altres habitatges i envoltats de vegetació, estaven inicialment destinats als enginyers. Són els habitatges més genuïnament “britànics” i fins i tot amb una certa imatge “colonial”, destacant les llargues terrasses cobertes i les teulades d’elements vidriats. Entre la documentació històrica de “Hilaturas de Fabra y Coats”, ara dipositada a l’Arxiu Nacional de Catalunya, es va localitzar aquesta planta de subdivisió de l’antic xalet núm. 1 que ens dóna una idea de com devia ser l’edificació original:

Subdivisió de l’antic xalet número 1 en dos habitatges: els xalets 11 i 12 (ANC)

El xalet senyalat amb el número 1 és un edifici anodí dels anys seixanta del s. XX, de planta baixa i coberta a dos vessants de teula àrab que disposa, això si, d’un petit garatge semi enterrat.

El xalet núm. 8 està situat entre el Teatre i el xalet de l’Administrador i elevat en relació la conjunt primitiu (carrers d’Escòcia i Paisley i quasi alineat respecte aquest) és de planta rectangular i coberta de teula a dues aigües.

Planta i alçat del xalet número 8 (ANC)

El xalet núm. 9 té una posició privilegiada, dominant el conjunt dels primers habitatges de la Colònia i alineat amb el "paso de enmedio", ja que inicialment era l'habitatge de l'Administrador. Posició físicament dominant escollida per recordar la posició sempre vigilant de l'empresa.

L'edifici de l' **HABITATGE DEL CAPELLÀ I DE L'ERMITÀ** (i també escola de nois) però adossat a

l'església (no se n'ha trobat informació i no s'ha pogut visitar).

Després de la guerra civil apareix una nova tipologia, la dels **BLOCS** (de planta i pis i amb dos habitatges per planta) amb uns espais complementaris (bàsicament safareigs) disposats de maneres diferents en funció de la topografia. De mides i distribucions lleugerament diferents, podem distingir:

BLOCS DEL C. BARCELONA, edificats l'any 1943, amb dos habitatges a la planta baixa i dos a la planta primera (amb accessos per escales exteriors). Es complementen amb uns petits espais de servei adossats al mur de contenció posterior. Estan col·locats, en grups de dos, sobre petites plataformes d'anivellament. Es van fer sota projecte de l'arquitecte Damià Ribas i l'empresa constructora fou Ribas i Pradell, que tenia vinculació amb "Hilaturas de Fabra y Coats" ja que un dels propietaris d'aquesta n'era membre del consell d'administració. La seva construcció, a més a més de consolidar el nucli urbà inicial, "lligant" les construccions originals amb el convent de les monges, va significar un canvi sociològic important amb l'aparició d'una nova tipologia, que millorava les condicions d'habitabilitat però comportava un nou model de convivència.

BLOCS DEL C. GIRONA, edificats els anys 1945, el 1946 i el 1965-66 (diferents en funció de la topografia i la diferència cronològica). La necessitat de més habitatges va portar l'empresa continuar amb la construcció d'un primer grup de 5 blocs i es comencen a ocupar els terrenys entre l'església i el tall del pas del tren arribant a sobresortir per damunt d'aquella i trencant una imatge mantinguda durant cinquanta anys (la posició dominant de l'església va ser quasi una imposició davant la "por" al protestantisme dels promotors inicials). Els espais annexes a l'habitatge, els safareigs, es col·loquen, aïllats, a tocar de les façanes laterals. Cada un dels blocs es col·loca en una terrassa individual per anar-se adaptant al terreny. Totes tenen accés pel carrer Girona, estan envoltats de vegetació i limiten amb el pas públic que s'enfila pel costat del tall de la via. Una interessant combinació de construcció i vegetació que dóna caràcter a la Colònia. Just després, el 1946, s'edifiquen els habitatges del segon grup (inclosos però en el mateix projecte que els anteriors que per cert, al títol del plànol d'emplaçament localitzat a l'arxiu Nacional de Catalunya, parla de 44 habitatges però només dibuixa 9 blocs: 5 a la zona pendent del c. Girona, 3 a la zona "plana" del c. Girona i 1 just darrerament l'església.

Vint anys més tard (1965-66), s'edificaran, a partir del projecte de l'arquitecte vigatà Anglada Bayès, els quatre blocs situats als dos costats del nivell més alt del c. Girona i per sobre dels habitatges del carrer Catalunya. Tot i continuar amb la tipologia de dos habitatges situats en dues plantes aquests blocs es fan segons les directius de l'Instituto Nacional de la Vivienda per a "las viviendas de protección oficial" (Ley de Viviendas de Renta Limitada de 15 de juliol del 1954) com ens ho recorden les plaques enganxades a les façanes. A remarcar l'aprofitament com a trasters dels espais dels semisoterranis formats pels anivellaments per adaptar-se al terreny.

Els edificis d'equipaments i auxiliars

Lligats a l'ús residencial des dels primers anys de la Colònia hi trobem edificis destinats al que ara definim com equipaments que per les seves característiques són aïllats:

L'edifici EN PLANTA EN H DEL **CONVENT DE LES MONGES-HOSPITAL-ESCOLA DE NENES** situat al final de l'actual c. Barcelona (molt separat del nucli residencial inicial degut a la seva inicial funció sanitària). Actualment tot ell està destinat a habitatge.

L'ESGLÉSIA, col·locada de manera molt prominent i dominant visualment el conjunt inicial

durant més de cinquanta anys (de manera molt intencionada, com en altres Colònies i, més exagerada en aquest cas per les controvèrsies que comportà la religió protestant que professaven els propietaris i molts dels primers tècnics). Com ja s'ha dit està adossada a l'edifici de l'antic habitatge del capellà i de l'ermità (després destinat a escola de nens i actualment en desús) i envoltada d'espai enjardinat i d'espai lliure, abandonat, per l'altra. A la façana posterior un porxo cobert amb fibrociment, l'enlletgeix. El conjunt té una important volumetria, més visible encara, per la seva posició.

L'edifici de la **NOVA ESCOLA**, de l'any 1955-56 i la seva posterior ampliació, que actualment acull habitatges privats, situat al final del carrer Girona al punt més alt del conjunt.

L'edifici del **TEATRE**, de l'any 1927 i molt reformat després d'un incendi el 1977, i que amb alguna ampliació i transformació, manté el seu ús. Remarcar que en va substituir un d'anterior ubicat al darrere del c. Borgonyà. És de propietat municipal i manté bastant bé les tres façanes principals. No així la posterior que, tot i estar amagada, presenta volums i instal·lacions annexes a l'edifici principal que l'enlletgeixen.

El denominat, per la seva funció inicial, **CASA-CUNA**, edificat als anys cinquanta del segle vint en substitució del servei que hi havia a la casa núm. 29 del carrer Escòcia, actualment Casal d'Avis i acull el Centre d'Interpretació de la Colònia. És de propietat municipal, es manté quasi igual a quan va ser construït i envoltat d'un important, i bonic, espai enjardinat.

També hem de parlar dels que hem denominat **EDIFICIS AUXILIARS**, dels que hem de destacar el garatges. Absolutament necessaris degut al clima de la zona i no previstos en els edificis residencials (bastits entre 1893 i 1965, recordem-ho) han anat apareixent ens els darrers quaranta anys amb solucions no sempre encertades. Distribuïts per diferents indrets, destaquen pel seu volum, l'adaptació de l'antic magatzem bastit on s'aixecava l'antiga masia de Can Salvans i per contrast dels materials d'acabats, els resoltos amb planxes metàl·liques. Per la seva problemàtica de tipus estètic destaquem, per la seva visibilitat, el grup situat al costat de la Plaça de Can Salvans i el situat al costat del xalet núm. 10, prop de l'església. La filera que conté 10 garatges ubicada entre el c. Girona i la muntanya queda més dissimulada.

Per finalitzar amb la descripció d'aquest tipus d'edificis auxiliars hem de parlar dels situats al camp de futbol: els vestidors i la guingueta ("chiringuito"). El primer, construït a mitjans dels anys vint del segle passat, és una edificació de planta rectangular i notable teulada i de clara inspiració britànica. Ha estat objecte de diferents reformes i millores que no n'han fet canviar el caràcter i l'han mantingut al dia per al seu ús i és un dels edificis més característics de Borgonyà i molt definidor de la seva història.

També hi trobem una guingueta que, a partir d'un petit nucli fet amb obra, s'ha anat engrandint amb elements d'estructura de fusta i vidre o metall i vidre que donen com a resultat un volum desordenat.

Els espais enjardinats

No són edificis, però si "espais construïts" els espais enjardinats que anem trobant escampats al llarg de la Colònia i que li donen personalitat pròpia respecte a les altres. Conformant el que podríem denominar espais verds (a l'inici del c. Girona i al voltant del xalet ubicat en aquest

carrer, entre el carrer Fabra i el c. Barcelona, a l'inici i al final d'aquest, ...) que, en alguns casos amaguen elements de recollida d'aigües i desaigües. La combinació entre els elements construïts, normalment de pedra (graons, murets de contenció, pavimentació ...) i la jardineria (arbrat, parterres, elements retallats, ...) són també significatius i característics de la Colònia i les propietats, abans l'empresa ara l'Ajuntament, hi han destinat, i hi destinen, esforços humans i econòmics importants que és lògic reconèixer.

Fora del sòl urbà hi trobem:

La Resclosa, la Casa de Comportes i el Canal

El Cementiri

La Masia de Can Tomàs

El primer creiem que s'ha d'entendre com un sol conjunt molt allargat i, per tant, s'estén des d'aigües amunt del nucli de la Colònia (amb una part de l'element Resclosa situat en terme municipal d'Orís, recordem-ho) fins just després de les construccions del nucli industrial (quan el Canal retorna l'aigua al Ter, aigües amunt de la resclosa de Vilaseca). Formen "la raó de ser" de la Colònia i, lògicament, no s'entenen una sense l'altra. La **RESCLOSA** (que recordem al 1893 en substituï una de primitiva feta amb troncs i de la que encara se'n veuen restes quan el nivell de les aigües baixa i situada aigües avall de l'actual) presenta una imatge especial fruit de les modificacions introduïdes als anys 1922-23. Té una característica especial ja que es tracta d'una "resclosa- pont", el que li dona un important volum aparent que la fa molt visible encara que el riu baixi molt ple. La **CASA DE COMPOTES** és un edifici del 1893 també reformat el 1922-23, de línies senzilles, de planta rectangular i cobert a quatre aigües i una alçada de dos pisos: el més baix per fixar les comportes i el superior per acollir-les quan estan obertes.

Conjunt format per la resclosa i la casa de comportes vist des de la via del ferrocarril(G-R)

D'aquest edifici neix el **CANAL** que té una amplada variable i una longitud d'uns 900 metres, també construït el 1893 i reformat als anys 20 del s. XX. Al llarg del seu recorregut hi trobem 6 passeres o palanques i una segona comporta, just a l'entrada al nucli fabril, per regular l'alçada de caiguda de l'aigua i el salt pròpiament dit que fa moure les turbines. A indicar que existeix un "by-pass" (sota del carrer que separa el canal de l'anomenada Fàbrica número 2) que permet el

desguàs mentre es repara el salt i/o les turbines. Segons se'ns indica per part de l'empresa explotadora les "servituds" per poder netejar i repara el canal i l'existència d'aquest "by-pass" estan ben especificats als documents de compra a l'empresa Technotraf (ara Technotraf Wood Packagin, S.L.) abans esmentats.

El canal d'entrada dirigit-se cap al recinte fabril, amb el salt d'aigua al fons (G-R)

El Cementiri està situat a l'extrem nord-nord-est de l'àmbit de l'entorn de protecció al final d'un camí, que surt de la intersecció del c. Girona amb el camí a Can Tomàs, d'uns 550,- metres de llargada i que és paisatgísticament interessant a l'estar flanquejat per xiprers. El recinte és quadrat d'uns 35,- m. x 40,- m. i conté dues fileres de nínxols i també tombes a terra, envoltat per un mur i amb una porta de forja. Al seu costat oest un espai rectangular, tancat, d'uns 10,- m. d'ample també forma part del conjunt tot i estar bastant abandonat. Va ser inaugurat el 13 de juny del 1926 i això possibilita (conjuntament amb l'ampliació de l'església al construir-s'hi el Baptisteri) que Borgonyà fos elevada al rang de parròquia al poder- s'hi fer batejos i enterraments.

El cementiri vist des de la porta d'entrada (G-R)

L'antiga **Masia de Can Tomàs**, existent amb anterioritat a la Colònia, actualment està molt transformada i destinada a Residència-Casa de Pagès, ús que recull la documentació del POUM aprovat inicialment i queda separada uns 150,- m. de la placeta que es forma al c. Girona .

Can Tomàs (G-R)

6. TREBALLS REALITZATS

L'equip sotasignat disposava de la documentació recollida durant els treballs de recerca per la confecció del dossier que va permetre la formalització de l'Expedient de Declaració de BCIN (conjunt) de la Colònia Borgonyà (tant de la informació definitiva, recollida a l'Annex I.1 d'aquesta Memòria com d'altra que al seu moment va ser descartada).

El què s'ha fet majoritàriament és, doncs, actualitzar aquella documentació i contrastar-la amb veïns, Ajuntament, tècnics dels Serveis Territorials de Cultura i Urbanisme de la Catalunya Central (Vic i Manresa), de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA, a Girona), la Diputació de Barcelona (carretera BV-5626) i ADIF-Renfe tant sobre el terreny com a les seues indicades.

Així, poc després de la signatura del contracte, el dia 18 de març del 2014 es va mantenir una reunió "tècnica" a l'edifici de la Casa-Cuna en que els tècnics redactors i l'arquitecte municipal van plantejar les necessitats existents, els objectius a assolir i els plantejaments a seguir als tècnics dels Serveis Territorials de Cultura (Rosa Bosch) i Urbanisme (Ricard Torras i Marta Gómez) de la Catalunya Central i es va decidir el "full de ruta" a seguir en l'elaboració del Pla Especial.

S'han revisat altra vegada les informacions cadastrals, de propietats i d'usos i s'han fet els aixecaments de la gran majoria dels edificis residencial (veure plànols I.09 a escala 1:200) per possibilitar la regulació de les actuacions permeses, amb la major exactitud possible.

S'ha dedicat especial atenció als temes relacionats amb l'ACA per les problemàtiques relacionades amb la inundabilitat d'àmplies zones de la Colònia, especialment al recinte Industrial. S'han dibuixat les previsions d'inundabilitat a 50, 100 i 500 anys i s'han estudiat les mesures preventives i obres a fer de cara a protegir terrenys i edificis (espai industrial i conjunt d'habitatges del carrer Canal). Es van fer reunions a Girona ((Anna Rodriguez, 24.10.14), Manresa (Urbanisme, 7.9.15) i Vic (Cultura, 24.9.15) fins trobar una solució que permeti mantenir les característiques de la Colònia amb seguretat davant possibles riuades. La redacció d'un Pla de Defensa i d'Evacuació serà la solució que permeti reduir al màxim les obres de defensa a fer (tant per minimitzar costos com afectacions paisatgístiques) i així es recollirà a la documentació d'aquest Pla Especial.

En relació a les altres gestions i consultes realitzades prop dels organismes i institucions abans esmentats:

El Servei de Carreteres de la Diputació de Barcelona, a qui s'haurà de sol·licitar l'Informe pertinent abans de l'aprovació provisional com a propietària i administradora de la carretera BV-5626, considera que la situació actual una vegada acabades les obres realitzades a la carretera C-17 (amb una nova solució en l'enllaç direcció Ripoll, i indirectament direcció Barcelona) i la col·locació dels semàfors a l'alçada de la parada del bus és l'adequada als nivells actuals de trànsit i no és necessari realitzar modificacions. Així es decidí abandonar anteriors propostes de realitzar fortes adequacions de l'entrada i sortida al nucli industrial (entre altres temes per les afectacions que comportava a edificis actualment protegits) i fer una mínima urbanització que possibiliti la circulació de vianants, amb seguretat, al llarg de la carretera. També les consultes efectuades van determinar que no era necessari el preceptiu *Estudi d'Avaluació de la Mobilitat Generada* regulat pel Decret 344/2006 ja que *no es tracta d'una població de més de 5.000 habitants i no es generen nous usos residencials de més de 250 habitants ni nous usos terciaris de més d'una Ha., ni nous usos industrials de més de 5 Ha., ni tampoc es pot considerar implantació singular des del punt de vista del trànsit amb els paràmetres que fixa el decret.*

Les gestions relatives al ferrocarril, ADIF-Renfe, tampoc van comportar altres necessitats que la de preveure la franja de protecció a ambdós costats de la via, com ja passa a l'actualitat.

S'ha assistit als Serveis de l'Ajuntament, especialment l'arquitecte municipal i secretaria, en gestions prop dels Serveis Territorials de Cultura a la Catalunya Central en relació a llicències o problemes amb obres a la Colònia Borgonyà (problemàtiques que, precisament, es resoldran amb l'aprovació d'aquest Pla Especial).

També es va redactar un informe jurídic ratificant l'eficàcia i validesa, i per tant la seva eficàcia, de l'acord de 15 de març de 2004 entre l'Ajuntament i els aleshores propietaris de la zona industrial.

7. PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Durant el mes de juny de l'any 2014 l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló va enviar als veïns i veïnes de la Colònia un escrit en el qual es comunicava la Declaració de la Colònia com a Bé Cultural d'Interès Nacional (conjunt), i'encàrrec fet per a la redacció del corresponent Pla Especial, l'elaboració d'una primera fase d'aquests treballs i que durant el mes de juliol es mantindrien unes trobades amb l'equip redactor per explicar la feina feta, els objectius del planejament i l'intercanvi d'informació i correcció de les possibles discordances.

Les reunions es van fer segons el següent resum:

DIJOUS dia 3 de juliol, amb propietaris i residents dels carrers Girona, Canal i Xalets, amb un total de 7 visites:

Sr. Josep Revilla (c. Canal, 5)
Sr. Josep Barrofet (c. Girona, 9)
Sra. Montse Comas (Xalet nº 11)
Sra. Montse Planas (Xalet nº 1) i Sr. Angel Marginedas (c. Girona, 12 1r2a)
Sra. M. Lluïsa Isas (c. Girona, 9 baixos 2a)
Sra. Demètria Revilla (Xalet nº 2)

DIJOUS dia 10 de juliol, propietaris i residents dels carrers Fabra, Catalunya i Barcelona amb un total de 2 visites:

Sr. Gabriel Márquez (c. Fabra, 20)
Sr. Josep Vilademunt (c. Girona, 6 1r1a i temes varis)

DIJOUS dia 17 de juliol, propietaris i residents dels carrers Paisley, Escòcia i Borgonyà amb un total de 4 visites:

Sr. Miquel Danés (c. Paisley, 7)
Sra. Pilar Comellas (C. Paisley, 16)
Sr. Esteve Mercader (c. Escòcia, 18)
Sr. Sebastià Costa (c. Paisley, 9)

DISSABTE 26 de juliol, veïns de diferents indrets que no havien pogut venir els dies anteriors.

Sr. Dani Vilamala (c. Catalunya, 8)
Sra. Núria Pujol (Xalet nº 8)
Sr. Jordi Rosanes (c. Paisley, 20)
Sr. Josep Comellas (c. Canal, 1)
Sra. Josefa Plans i Sr. Vicenç Prados (c. Borgonyà 9 i 10)
Sr. Manuel Angel Comas (Xalet nº 2)

En general es detectaren problemes importants de Cadastre (delimitacions dels solars, superfícies dels habitatges, ...), necessitat d'ampliacions (creació de mansardes per fer espais habitables sense modificar volums, creixements ocupant els patis de forma desordenada, barreges de materials, ...), problemàtiques de manca de garatges, d'infraestructures (especialment clavegueram) i instal·lacions, ...

Les observacions detallades dels aixecaments realitzats van servir per fer múltiples correccions.

Posteriorment, ja l'any 2016, es va fer una segona fase de presentació dels treballs, la denominada **AVANÇ DE PLA**, amb intervenció directa de polítics i l'arquitecte municipal:

El dia 29 de juny es va fer una reunió a l'antiga Casa-Cuna amb assistència de l'Alcalde, el Regidor d'Urbanisme, l'arquitecte municipal, els reactors del Pla Especial i una trentena de veïns i propietaris de Borgonyà que van respondre a la convocatòria feta des de l'Ajuntament. Es van explicar els treballs realitzats fins al moment, els objectius generals i s'insistí en la necessitat que els veïns repassessin tota la documentació, especialment la continguda als plànols de cadastre i estat actual. Després d'aquesta reunió, i a través de les xarxes socials del municipi, es comunicà que la documentació estava dipositada a l'Ajuntament i la possibilitat que l'arquitecte municipal l'expliqués als interessats. Fruit d'aquestes consultes és l'escrit de la Sra. Carme Traveria Cunill relatiu al cobert existent a la parcel·la del número 10 del carrer Borgonyà, davant la façana posterior de la parcel·la del c. Paisley, 13.

A aquestes reunions i actuacions de tipus general s'hi ha de sumar les reunions, de responsables municipals (polítics i tècnics) i de l'equip redactor amb els propietaris dels edificis i instal·lacions industrials per conèixer la seva problemàtica i plans de futur i les visites més concretes fetes a les instal·lacions de Maydisa (3 de març del 2014), Technotraf (17 de març de 2014) i de l'empresa Canal Borgonyà.

8. DOCUMENTACIÓ D'INFORMACIÓ PER A LA 1a APROVACIÓ INICIAL

La documentació que es presenta ara, amb la intenció que sigui aprovada inicialment i posteriorment sotmesa a informació pública, està formada per:

Aquesta **Memòria**, que recull les actuacions fetes fins al moment i les previsions de passos que s'han de fer a partir d'ara. Al final hi figura un apartat amb els objectius que es volen assolir amb aquest Pla Especial en funció dels quals s'han desenvolupat els treballs i presa de determinacions recollits a l'apartat Ordenació.

Els **Plànols**: que recullen la informació recollida fins al moment i que serveix per prendre les decisions a partir d'ara. Aquests plànols són:

Plànols d'Informació:

I-01: Stuació, a escala 1/100.000 que ubica l'àmbit del Pla Especial dins la comarca.

I-02: Emplaçament, a escala 1/5.000 que mostra la delimitació del Pla Especial, que coincideix amb el perímetre de l'entorn del Bé Cultural i també el perímetre del mateix Bé.

I-03: Ortofotoplànol, a escala 1/2.000, que abasta l'àmbit de Borgonyà (vol de l'any 2016).

I-04: Àmbit del Pla Especial, a escala 1/2.000, que delimita amb major precisió tant el perímetre de l'Entorn de Protecció com el del Bé Cultural d'Interès Nacional. És on es veu que una part de l'Entorn forma part del terme municipal d'Orís.

I-05: Cadastre d'Urbana, a escala 1/1.000. La base del Cadastre s'ha actualitzat a partir de les observacions sobre el terreny i converses amb alguns dels residents a la Colònia, tant durant els treballs de camp com durant les reunions que formen part de la participació ciutadana.

I-06: Estructura de la Propietat i Usos, a escala 1/1.000. També actualitzat a partir de les observacions sobre el terreny i les converses amb alguns residents.

I-07: Planejament vigent, a escala 1/2.000. Reproducció de la Modificació Puntual de les Normes Subsidiàries de Planejament (PM-1, Borgonyà) que abasta les instal·lacions industrials de la Colònia, entre la carretera i el riu).

I-08: Aixecaments dels habitatges en filera, a escala 1/200. Plantes, alçats i fotografies dels diferents grups d'habitatges adossats de la Colònia (s'ha de fer notar que els plànols amb les lletres **i** i **l** no existeixen per evitar problemes d'identificació):

a: carrer Borgonyà

b: carrer Paisley (senars) **c:** carrer Paisley (parells) **d:** carrer Escòcia (senars) **e:** carrer Escòcia (parells) **f:** carrer Coats (senars) **g:** carrer Coats (parells) **h:** carrer Fabra

j: carrer Catalunya

k: carrer Canal

m: Casa del Mestre (ex xalets 6 i 7), a escala 1/100

n: Cases del carrer Ter, a escala 1/100

(Les lletres **i** i **l** no es van fer servir doncs es volia evitar confusions)

I-09: POUM en tramitació aprovat provisionalment, a escala 1/2.000

Infraestructures existents (a partir de plànols de finals dels anys setanta del segle XX facilitats per l'Ajuntament, en alguns, amb observacions directes sobre el terreny):

- I-10: Clavegueram, a escala 1/2.000
- I-11: Aigua, a escala 1/2.000
- I-12: Electricitat (distribució a baixa tensió), a escala 1/1.000
- I-13: Enllumenat Públic, a escala 1/1.000

Les **Fitxes** dels elements protegits i que quedaran inclosos al Catàleg (per fer més manejable l'ús dels documents del Pla Especial aquestes fitxes es componen de dos apartats, el d'informació i el de proposta d'actuació, en un mateix element). Per tant ens referirem a elles també a la Memòria d'Ordenació. Aquí, tant per la informació recollida a les fitxes com per l'ampliació de dades que s'haurà de fer en la presentació de segons quins projectes a realitzar a la Colònia tal i com disposaran alguns articles de les Normes Urbanístiques, hem d'esmentar la publicació "Borgonyà, una colònia industrial del Ter" de diferents autors (coordinats per Joan Morera) i publicat per Editorial Eumo l'any 1996 (i amb ISBN 84-7602-239-5) i la documentació històrica "Fons Fabra i Coats" dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC), a Sant Cugat del Vallès, tal i com s'ha explicat a la pàgina 3 d'aquesta memòria.

9. DOCUMENTACIÓ PRESENTADA PER A LA 2A APROVACIÓ INICIAL

La documentació indicada va ser aprovada inicialment per l'ajuntament de Sant Vicenç de Torelló el 31 de maig de 2017 i va ser exposada al públic entre el 4 de juliol i el 18 d'octubre (per acord de pròrroga d'1 de setembre del 2017). Durant aquest període es van presentar les següents al·legacions:

1. Gisela Castanyer Senmartí (advocada, en representació del Bisbat de Vic) segons instància electrònica rebuda en data 4 d'agost de 2017

2. Antonio Guri Reixach (l 6 persones més) amb Registre d'Entrada núm. 953/2017 de data 8 d'agost de 2017

3. Teresa Torras Biosca, no hi ha número de Registre d'Entrada, però entrada el dia 11 d'agost de 2017

4. M. Carme Casamira Agustí, amb Registre d'Entrada núm. 968/2017 de data 11 d'agost de 2017

5. Teresa Oró I Coll, no o consta núm. de Registre d'Entrada però entrada el dia 14 d'agost de 2017

6. Rosaura Sierra I Truy. Amb Registre d'Entrada núm. 972/2017 de data 16 d'agost de 2017

7. Maria Rosa Solanas Mercader (i 3 persones més) amb registre d'entrada núm. 973/2017 de data 16 d'agost de 2017

8. Maria àngels Calomja (l 2 persones més) no hi consta Registre d'Entrada però està datada el 17 d'agost de 2017

9. Anselme Musafiri (rector de Borgonyà, en nom de la parròquia l del bisbat de Vic) no hi consta número de Registre d'Entrada però està datada el 10 d'octubre del 2017

10. Carme Serra Rifà, no hi consta número de Registre d'Entrada però està datada el 17 d'octubre del 2017

11. Mrc Parareda Giralt, amb Registre d'Electrònic de 17 d'octubre del 2017

12. Associació de Veïns de Borgonyà, sense edades de la persona que el·l encapçala, sense data de redacció, sense signar, sense número d'entrada i sense data d'entrada.

En resum es pot dir que aquestes al·legacions feien referència, majoritàriament, a problemes de delimitació de propietats (especialment en les zones enjardinades dels edificis del c. Girona l edificis de l'església l rectoria, que són de propietat privada segons la documentació aportada), a la possibilitat de poder construir un garatge adossat a la casa del núm. 1 del carrer Canal), la possibilitat de poder fer dos habitatges a l'antic edifici de la Rectoria, ... Peticions que l'equip redactor va proposar fossin recollides a la documentació final del PEU.

També es van rebre dos informes d'entre els demanats a altres administracions i institucions:

a. Àrea de Teritori i Sostenibilitat de la Diputació de Barcelona, amb Registre d'Entrada RS-07-09-2017

b. Adif, amb Registre d'Entrada RS-07-09-2017

Ambdós informes eren positius en relació a les determinacions del PE de Borgonyà.

Hem de remarcar que no es va rebre cap al·legació que fes referència a la delimitació d'una Unitat d'Actuació a la zona industrial i al fet que s'hagés de redactar un projecte d'urbanització, i finançar-lo per part dels Propietaris d'aquella zona.

I, al gener del 2018 es va rebre informe, negatiu, elaborat per la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Catalunya Central.

Per diferents circumstàncies els treballs van estar pràcticament aturats fins al quart trimestre del 2023 en que s'han reemprés fins a poder completar la documentació que ara es presenta. Si que es van tractar diferents temes: com projectar i executar les canalitzacions de xarxes telemàtiques, com plantejar la instal·lació de plaques solars (es va arribar a plantejar una normativa expressa) sense econcretar propostes definitives.

En aquest període de temps s'han produït dos fets importants per acabar de definir la situació urbanística i de valoració patrimonial:

-el reconeixement, per part del Consell Comarcal d'Osona, i dels elements del àmbit de la Colònia per als que el PEU aprovat inicialment proposava com a Bèns Culturals d'Interès Locals (acord del Ple de 17 de juny del 2020). Aquestes fitxes recullen les esmenes sol·licitades a l'Informe de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Catalunya Central de novembre de 2017.

-l'aprovació definitiva del POUM de Sant Vicenç de Torelló el 15 de març del 2021

I, durant els darrers mesos s'ha treballat bàsicament en estudis d'ocupació de les plantes baixes dels patis, dels habitatges en filera que han portat a plantejar que la nova Normativa permeti una ocupació del 100% (sempre que, lògicament, es compleixin les condicions fixades pel Decret d'Habitabilitat i en les mancances normatives que l'informe de Cultura detectava, bàsicament la Carta de Colors i materials e emprar a les façanes.

Ara es presenta la documentació actualitzada (tant gràfica com escrita):

-aquesta **Memòria d'Informació**

-els **plànols d'Informació (I)**:

I-01: Situació (esc. 1/10.000)

I-02: Emplaçament (esc.1/5.000)

I-03: Ortofotoplànol (esc.1/2.000)

I-04:Àmbit Pla Especial Urbanístic (1/2.000)

I-05: Cadastre d'Urbana (esc, 1/1.000)

I-06: Estructura de la propietat i usos (esc. 1/1.000)

I-07: Planejament Vigent (esc. 1/2.000)

I-08-1: Habitatges en filera, C. Borgonyà

I-08-2: Habitatges en filera, C. Paisley senars

- I-08-3: Habitatges en filera, C. Paisley, parells
- I-08-4: Habitatges en filera, C. Escòcia, senars
- I-08-5: Habitatges en filera, C. Escòcia, parells
- I-08-6: Habitatges en filera, C. Coats, senars
- I-08-7: Habitatges en filera, C. Coats, parells
- I-08-8: Habitatges en filera, C. Fabra
- I-08-9: Habitatges en fitera, C. Catalunya
- I-08-10: Habitatges en filera, aparellats, C. Canal

I-08-11: Casa del Metge (esc. 1/100)

I-08-12: Cases c. del Ter (esc.1/100)

I-09: Clavegueram (escala 1/1.000)

I-10: Aigua potable (escala 1/1.000)

I-11: Electricitat (esc. 1/1.000)

I-12: Enllumenat public (esc.1/1.000)

-les **fitxes** dels elements protegits (que particularitzen aspectes de la Normativa) de la 1 a la 70

-la **Memòria d'Ordenació**

-els **plànols d'Ordenació (O)**:

O-01: Classificació del Sòl (esc. 1/2.000)

O-02: Regulació del Sòl Urbà (esc. 1/1.000)

O-03: Emplaçament dels elements a regular per fitxes (esc. 1/1.000)

O-04-1: Habitatges en filera, C. Borgonyà 1-10

O-04-2: Habitatges en filera, C. Paisley, senars

O-04-3: Habitatges en filera, C. Paisley, parells

O-04-4: Habitatges en filera, C. Escòcia, senars

O-04-5: Habitatges en filera, C. Escòcia, parells

O-04-6: Habitatges en filera, C. Coats, senars

O-04-7: Habitatges en filera, C. Coats, parells

O-04-8: Habitatges en filera, c. Fabra

O-04-9: Habitatges en filera, C. Catalunya

O-04-10: Habitatges en filera, aparellats, C. Canal (esc. 1/200)

10.OBJECTIUS DE L'ORDENACIÓ A PROPOSAR

Als apartats anteriors hem conegut de manera resumida, però creiem que absolutament

entenedora si també consultem el material presentat com Annexes, la història de la Colònia Borgonyà i la seva situació actual en els diferents aspectes que ha de tractar aquest Pla Especial.

En relació a la situació d'altres Colònies i Conjunts Industrials del país, i podríem dir d'Europa, hem de ressaltar que el nucli de Borgonyà està pràcticament tot en ús i, per tant amb unes condicions de manteniment notables.

Al Nucli Industrial hi trobem una activitat, la de la producció energètica, electricitat, que és la mateixa des dels seus orígens. Activitat, propietat de l'empresa Canal Borgonyà S.L., que es desenvolupa a partir d'un conjunt d'elements construïts formats per la Resclosa, la Casa de Comportes, el Canal (de portada d'aigua des del riu fins al salt d'aigua i del desguàs corresponent) i de l'edifici conegut com l'església (salt d'aigua i espais de turbines i alternador).

Els altres edificis industrials, excepte el conegut com a Fàbrica núm. 4, estan en mans de dues empreses també en ple funcionament: Quadpack Wood, indústria de transformació de la fusta per a envasos, especialment de perfumeria, que actualment ocupa una seixantena de treballadors i Maydisa (d'emmagatzematge i distribució de materials relacionats amb la construcció) que ocupa una vintena de treballadors. Les dues empreses han realitzat modificacions, bàsicament interiors, als edificis històrics de Fabra i Coats, per adequar-los a les seves necessitats i, lògicament, n'hauran de fer en el futur.

Un dels objectius serà, doncs, donar els criteris d'intervenció en aquests edificis i espais per tal que les empreses puguin continuar desenvolupant la seva tasca productiva, modernitzant-se i adaptant-se a les noves necessitats i normatives, compatibilitzant-ho amb el respecte i millora de les condicions patrimonials dels edificis que ocupen.

Els altres edificis, els denominats Fàbrica núm. 4, Casa del Metge i Cases de l'antic c. Ter són propietat de l'Ajuntament. El primer té en desús els espais que acullen les antigues calderes i d'emmagatzemament de carbó (amb la maquinària de la darrera etapa quasi completa) i només s'hi fa una visita col·lectiva els tercers diumenges de mes organitzada per el Museu del Ter, ja que està sense arranjar, mentre que la resta d'espais estan cedits a diferents entitats i associacions del municipi: carrossaires (Picats i Enlletats). Associació de veïns, Comissió de reis, Paracaigudistes acústics, ...) a l'espera de presa de decisions a partir de l'anàlisi de la proposta d'usos que proposa l'estudi encarregat des de la Diputació de Barcelona i entregat a l'Ajuntament. A remarcar que una part dels antics dipòsits estan sota la superfície del vial.

Un altre dels objectius d'aquest Pla Especial serà, doncs, establir els possibles usos i actuacions a fer en aquest edifici analitzant, i recollint al màxim les propostes i calendari definit a l'estudi realitzat per la Diputació de Barcelona a petició de l'Ajuntament.

Com ja s'ha dit, els espais lliures i de circulació del terrenys propietat de l'Ajuntament, de Technotraf i de Canal Borgonyà no estan urbanitzats. En el cas dels terrenys de Maydisa sí que s'han fet les obres de pavimentació però manca donar directrius per a actuacions futures. Entenem que s'haurà de prestar especial atenció a la definició dels elements d'urbanització que limiten amb la carretera BV-5626 i a les entrades i sortides del nucli industrial intentant millorar el "punt fosc", no "negre", que representa l'actual accés als terrenys de Maydisa per part de tràilers i camions de gran tonatge.

Per tant un altre dels objectius d'aquest Pla Especial serà donar les directrius per finalitzar la urbanització de la zona industrial (que s'ha de fer per part dels particulars segons el Conveni

signat el 2007), de la franja que limita amb la carretera i també per al mur de contenció i tancament per la banda del riu. Per tal d'assegurar la realització d'aquestes obres d'urbanització, compromeses des de la signatura del Conveni de l'any 2007 el Pla Especial Urbanístic delimitarà una Unitat d'Actuació que abasti tot l'espai industrial. n altre conjunt d'espais i edificacions, en aquest cas destinats a equipaments esportius, són els inclosos en la zona esportiva (pista, camp de futbol, vestidors i "xiringuito") que ja són de propietat municipal i es troben situats entre el nucli industrial i el riu. Tot i estar en zona inundable es considera que s'ha d'ordenar urbanísticament i definir les actuacions possibles sense que deixi de mantenir el seu caràcter "britànic".

Un altre objectiu d'aquest Pla Especial Urbanístic serà, doncs, el manteniment i actualització de tot l'espai assenyalat com a Zona Esportiva i regular els usos del denominat "Xiringuito".

Al Nucli Residencial l'objectiu principal serà el plantejament de solucions per la reordenació dels patis dels habitatges, d'actuacions a l'interior dels habitatges per millorar-ne les condicions d'habitabilitat, d'intervencions al volum dels habitatges i a les façanes i teulades, indicacions per resoldre la problemàtica del clavegueram i "d'entrada" de subministrament d'aigua, electricitat i telèfons i reordenació d'aquestes xarxes (encara majoritàriament aèries). Tot amb la idea que els habitatges, majoritàriament de finals del s. XIX, puguin arribar a les condicions d'habitabilitat del segle XXI.

En el sòl no urbanitzable, regular les actuacions als edificis i instal·lacions industrials (resclosa, casa de portes i canal), al Cementiri i a Can Tomàs (permetent-ne la seva continuïtat com a Residència-Casa de Pagès o la nova denominació que estableixi la Generalitat), a les disposicions per mantenir la xarxa actual de camins (amb especial atenció al "del Canal", i el "del Cementiri") i de manteniment i millora dels seus aspectes paisatgístics. Una problemàtica a plantejar, i donar indicacions de possibles solucions, és la que fa referència als "horts", que es troben en diferents situacions pel que fa propietats, lloguers, ...

Les determinacions d'actuacions a realitzar en els edificis per tal de millorar-ne i actualitzar-ne tant les seves prestacions com imatge estètica, es farà en **Plànols** (pel que respecta a les edificacions adossades o aparellades, com els que ara es presenten per poder corregir, precisament, la situació actual i proposar les actuacions a plantejar) i **fitxes** pel que respecta als edificis a les edificacions aïllades, a part de les disposicions normatives de caràcter general per a tots dos grups d'edificis.

Com ja s'ha dit durant l'any 2024 s'han reemprés els treballs per poder presentar la documentació del PEU de Borgonyà a una Segona Aprovació Inicial, tal i com s'explica a la Memòria d'Ordenació que s'acompanya.

Sant Vicenç de Torelló, novembre del 2024

Manuel Giralt i Clausells

Jordi Rogent i Albiol

arquitectes

Emili Amat i Perez, advocat

Josep Figuerola I Albornà, arquitecte

Mateu Tersol i Andols, enginyer C.C. i P.

Col·laboradors